

Biroja darba vides mikroklimata mērījumi

Svetlana Lakiša, Mairita Grāvele, Dagmāra Sprūdža, Ivars Vanadziņš

Rīgas Stradiņa universitāte, Darba drošības un vides veselības institūts, Latvija

Ievads. Bieži vien biroja darba apstākļiem netiek veltīta pietiekoša uzmanība darba aizsardzības jautājumos, jo tiek uzskatīts, ka tas ir viens no vieglākajiem darba veidiem. Tomēr arī biroja darba vidē ir daudz riska faktoru, kas var negatīvi ietekmēt darbinieka veselību vai radīt neapmierinātību. Mikroklimats (gaisa temperatūra, mitrums un gaisa plūsma), kas tiek nodrošināts ar telpu ventilācijas un apkures sistēmas palīdzību, var atstāt zināmu ietekmi uz darbinieku pašsajūtu un darba produktivitāti.

Materiāls un metodes. Mikroklimats tika noteikts, izmantojot "Testo 400" zondi. Mērījumi tika veikti INTERREG projekta "Darba spējas un sociālā iekļaušanās" ietvaros 2012. gadā (18.04.12.–21.05.12.). Mērījumi tika veikti 2 reizes dienā: rīta periodā (9.00–13.00) un vakara periodā (13.00–17.00). Uzņēmumi atlasīti pēc izdevīguma principa, un visi uzņēmumi atrodas Rīgas rajonā. Kopā tika veikti mikroklimata mērījumi 72 darbavietās.

Rezultāti. Temperatūras diapazons ir no + 19,7 °C līdz + 27,4 °C. Gaisa temperatūra mērījumos 75% darbavietu dienas laikā pieaug. Saskaņā ar MK noteikumiem nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās" (28.04.2009.) gaisa temperatūrai vieglā darba veicējiem (biroja darbiniekiem) aukstajā gada periodā jābūt robežās no + 19 °C līdz + 25 °C, 11% no rīta perioda mērījumiem pārsniedz + 25 °C temperatūru un vakara periodā 37,5% mērījumu ir augstāki par noteikto normu.

Novērtētajās biroja darbavietās tika veikti arī gaisa relatīvā mitruma mērījumi un gaisa plūsmas mērījumi. Gaisa plūsmas mērījumi faktiski visās darbavietās neatbilst normatīvajām prasībām (0,05–0,15 m/s) un variē diapazonā no 0 līdz 0,6 m/s. 88,5% rīta un 100% vakara mērījumu nav atbilstoši prasībām – mazāki par 0,05 m/s, kas liecina par ventilācijas sistēmas nesabalansētību vai trūkumu. MK noteikumos noteiktais optimālais gaisa relatīvais mitrums ir no 30% līdz 70%. Gaisa relatīvā mitruma mērījumu diapazons apsekotajos birojos ir no 24% līdz 61%, rīta periodā 12,5% un vakara mērījumu 18,1% gadījumu ir zemāki par normatīvo lielumu – gaiss ir pārāk sauss.

Secinājumi. Samazināts relatīvais gaisa mitrums varētu būt saistīts ar gadalaiku un apkures sezonu. Izvērtējot gaisa plūsmas mērījumu rezultātus, var secināt, ka liela daļa neatbilstību ir saistīta ar ventilācijas sistēmas nepilnībām.